

“මගේ ජීන කැලඹිලා, දැනමක් කියන්න...”

සඩහාරව සූත්‍රය
මාලුඩ්ධ්‍ය පුත්ත සූත්‍රය

www.buddhismforyou.org

ආචාර්ය පූජනීය
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

ඔබගේ සිහිවලට

පුණ්‍යානුමෝදනාව

සිරි සුදස්සනාරාමාධිපති ආචාර්ය පූජනීය මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිසම මෙම ධර්ම දානමය කුසලය හේතුවේවා !

කෝට්ටේ, කොටුබැමිම පාරේ, අංක 40/1 නිවසේ පදිංචිව සිටි සී.බී. උපේන්ද්‍ර බණ්ඩාර මහත්මා පරලොව සැපත් වී වසරක් පිරීම නිමිත්තෙන් එතුමාට උතුම් වූ නිවන් අවබෝධය පිණිස මෙම කුසලය හේතුවේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමින් මෙම සදහම් ග්‍රන්ථය පූජා කරනු ලබන්නේ නිරෝණ බණ්ඩාර මහත්මිය විසිනි.

සවි ජයතිලක හා නිසි ජයතිලක දියණියන් ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථක වේවා! සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වඩන මාර්ගයේ ගමන් කරමින් දහමට ලැදි යහපත් දරුවන් වේවා !

ධර්ම මාර්ගයට අපව යොමු කළ දෙපාර්ශවයේම දෙමව්පියන්ට මෙම කුසල් බලයෙන් උතුම් චතුරායඝී සත්‍යය අවබෝධ වේවා! යි ප්‍රාර්ථනා කරමින් මෙම සදහම් ග්‍රන්ථය ඔබ වෙත පූජා කරනු ලබන්නේ නදීරා ජයතිලක සහ බබී.ඒ. ජයතිලක විසිනි.

ජීවිතය ඉක්මනින් ගෙවී යනවා නොපෙනේද?

අපගේ ජීවිත දවසින් දවස ඉක්මනින්ම ගෙවී යයි. ඇස, කණ ආදී ඉහළින් පිහිටීමට පමණක්ම සිත යොමු කිරීම, ඤාණවන්තයන්ගේ මාර්ගය නොවේ. අනාවිත සිතකින් යුතුව ඉන්ද්‍රියන් පිහිටීම යනු නොනවතින ආශාවන්ගෙන් ලබන පීඩාවන්ට හා අපමණ වූ දුක්ඛ දෝමනස්සයන්ට තමා විසින්ම කැඳවා ගැනීමකි. එයට හේතුව කුමක්ද? එම ඉන්ද්‍රියන් පිහිටීමෙහි ගැබ්ව ඇත්තේ ඇලීම, බැඳීම සහ ගැටීම පමණක්ම වීම නිසාය. ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් යුතු මෙම සිරුර උපයෝගී කරගෙන ජීවිතය පවත්වා ගත යුතු බව සැබෑවකි. “චන්ද්‍රිත් මගේය, මම වෙමි, ස්ථිර ආත්මයක්ය.” නම් වූ ආත්ම දෘෂ්ටියෙන් බැහැර වීමට අපගේ සිත පුරුදු කිරීම අවශ්‍යය. එසේ නොවුනොත් සියලු සංස්කාරම අනිත්‍ය හෙවත් වෙනස්වන ලෝකයේ, තමාට ඉතිරි වන්නේ රාග, දෝස, මෝහයෙන් පිරුණු දුක්ඛ දෝමනස්සයන් පමණකි. පරමාර්ථ ධර්මය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබන විට, ඔබ ලබන නිරාමිෂ ජීවිතය අපමණය. ජීවිතය ගතවීගෙන යන බව නොපෙනේද?

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථයේ දායකත්වය දරණ නිරෝෂා බණ්ඩාර මහත්මියටත්, ත්‍රිමාලි ගලප්පත්ති සහ විජය පලිහේන මහත්මිය සහ මහත්මාටත්, නදීරා ජයතිලක සහ ඩබ්.ඒ. ජයතිලක මහත්මිය සහ මහත්මාටත්, එමෙන්ම ප්‍රඥා ප්‍රභා සංවිධානයේ පින්වත් සැමටත්, මෙය කියවන සහ සමාධිය වඩන ඔබ සැමටත්, සියලු කායික සහ මානසික සැනසිල්ලම වේවා. උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්ම අවබෝධයම වේවා.

W=i ;Krejkairks'

මෙයට,
කාරුණික වූ,
මිරිස්සේ ධර්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්නිපිටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2554 ඩිනර පෝදා
2010 සැප්. 22 දින.

“ප්‍රඥා ප්‍රභා”
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්නිපිටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.

මුද්‍රණය
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.
ෆොන් : 011-2561551

සඩගාරව සූත්‍රය

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“යස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ, සමයේ කාමරාග පරියුට්ඨිතේන,
චේතසා විහරති කාමරාග පරේතේන,
උප්පනස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති,
අත්තපට්ඨිපි තස්මිං සමයේ යථාභූතං නප්පජානාති න පස්සති,
පරපට්ඨිපි තස්මිං සමයේ යථාභූතං න ජානාති න පස්සති,
උභයතම්පි තස්මිං සමයේ යථාභූතං නප්පජානාති න පස්සති”

“බ්‍රාහ්මණය, යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මඩනා ලද, කාමරාගී සිතින් යුතුව වාසය කෙරේද, භටගත් කාමරාගය දුරු කිරීමත් නියම ආකාරයෙන් නොදනී ද, එවිට ආත්මාර්ථයත් නියම ආකාරයෙන් නොදනී, නොදකී. එවිට පරාර්ථයත් නියම ආකාරයෙන් නොදනී, නොදකී.

කාරුණික පිත්චතුති,

තුණුරුවන් සතු අනන්ත මහ ගුණ බලයෙන් පින්වත් ඔබ හැම දෙනාටම ධර්මාවබෝධය පිණිස කුසල ධර්මයන් වැඩි උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිස මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව හේතුවේවායි ස්වාමීන් වහන්සේ මහත් කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරන්න කැමැතියි.

අද මා අනුශාසනා කරනුයේ සංයුක්ත නිකායෙහි බොජ්ඣංග වර්ගයෙහි සඳහන් සඩගාරව සූත්‍රයෙහි සඳහන් වන උතුම් ධර්ම කොටසකුයි. ඔබ බොහෝ දෙනෙකු මේ සූත්‍ර දේශනාව මින් පෙර ශ්‍රවණය කර තිබෙන්න පුළුවනි. බොහෝ දෙනෙකුගේ ගැටළුවලට විසඳුම් ලබාදෙන, සූත්‍ර දේශනාවක් ලෙසින්

දේශනා වලදී නිතර සඳහන් වෙනවා. කාමරාග ආදී කෙලෙස් වලින් පීඩිත මනසක් ඇති අයෙකුට හොඳ නරක හෝ පවි පින් හෝ කුසල් අකුසල් පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති බව මෙම සූත්‍ර දේශනාවෙන් පැහැදිලි කෙරේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතට සඩගාරව බ්‍රාහ්මණයා, වැඳ නමස්කාර කර මෙසේ පවසනවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සමහර අවස්ථාවල, සමහර කාලවල දී දිගු කාලයක් පුරා නොහදා, එනම් ප්‍රගුණ නොකළ මන්ත්‍ර තබා හදා මන්ත්‍ර පවා මතකයේ රැඳෙන්නේ නැහැ. නොවැටහී යනවා. තවත් අවස්ථාවලදී, තවත් කාලවලදී දිගු කාලයක් හදා මන්ත්‍ර තබා නොහදා මන්ත්‍ර පවා මැනවින් වැටහෙනවා. (හොඳින් මතකයේ රැඳෙනවා) මෙයට හේතුව කුමක්ද?” ප්‍රත්‍ය කුමක්ද? මෙනෙදී ප්‍රශ්න කරන්නේ, මතක තිබීමයි, නොතිබීමයි පිළිබඳ ගැටළුවක්. බොහෝ දෙනෙකුට පවා මෙය ගැටළුවක්.

එක්තරා කාලයකදී බොහෝ දේවල් මතකයේ රැඳෙනවා. මෑත කාලයකදී මතක් නොකළ දේවල් පවා මතක් කරන්න පුළුවනි. ඒ වගේම වැඩිය පුරුදු නොකරන ලද දේවල් පවා හොඳින් මතක තිබෙනවා. අවබෝධ වෙනවා. තවත් කාලවලදී නොහදා මන්ත්‍ර පමණක් හෙවි හදා මන්ත්‍ර පවා මතකයේ රැඳෙන්නේ නැහැ. මෙහිදී මන්ත්‍ර යනුවෙන් සඳහන් කරන්නේ සඩගාරව බ්‍රාහ්මණයා ප්‍රශ්න කළ නිසයි. නමුත් මෙය අපට ධර්මානුකූලව ගලපා බලන්න පුළුවනි. එක්තරා වෙලාවක දී නිතර මෙනෙහි කරන ලද ධර්ම පවා, (නිරන්තරයෙන් පුරුදු කරන ලද දේ) මතකයේ රැඳෙන්නේ නැහැ. තවත් වෙලාවකදී දිගු කාලයක් හදා දේ පමණක් නොව වර්තමානයේ නොහදා දේ පවා හොඳට මතකයේ රැඳෙන්න පුළුවනි. වැඩියෙන් පුරුදු නොකළත් හොඳින් මතකයේ රැඳෙනවා. මේ අදහස අපේ ජීවිතයට ගැලපෙන සේ සකස් කර ගන්න පුළුවනි. අපට කරුණු මතකයේ රැඳෙන්නේත්, වැටහෙන්නේත් තවත් සමහර කරුණු මතකයේ නොරැඳෙන්නේත්, නොවැටහෙන්නේත් ඇයි ද යන්න පිළිබඳව ධර්ම අවවාදය විමසා බලමු.

මෙහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා, සඩගාරව, කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිත කාමරාගය අනුව ගිය සිත, ඒවගේම කාමරාගය මුළුමනින්ම බැහැර කිරීම පිළිබඳව අවබෝධයක් නැති සිත අපට මේ ස්වභාවය ඇති කරනවා. මෙහිදී කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිත යයි සඳහන් කළේ, සිත ව්‍යාකූල වෙලා. එවිට මොනවත් සිතා ගන්න බැහැ.

කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිත, කාමරාගය අනුව ගිය සිත, කාමරාගය නැති කරගන්නේ කොහොමද කියලා අවබෝධයක් නැති සිත ස්චාර්ථය නොදැකී. නොදැකී. පරාර්ථය පිළිබඳව නොදැකී. නොදැකී. (අනුන්ට වන යහපත පිළිබඳව දන්නේ නැහැ.) උභයාර්ථය ම නොදැකී. නොදැකී. (තමන්ටත් අනුන්ටත් වන යහපත නොදැකී. නොදැකී. මේ විදියට බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමු කරුණා පැහැදිලි කරමින්, එයට හේතුවත්, උපමාවත් අනුශාසනා කරනවා.

සඬුගාරව යම් බදුනක ලාකඩ පැහැයෙන් (තරමක් මලකඩ පාටින් යුතු රතු පාට) කහ පාටින්, නිල් පාටින් හෝ මදුටිය පාටින් යුතු පැන් බදුනක්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් විසින් ඔහුගේ මුව සටහන (මුහුණේ පෙනුම) බැලුවත්, එය නියම ආකාරයෙන් නොපෙනේ. එයට හේතුව, කාමරාගයෙන් මඩනා ලද, ඒ අනුව ගිය, එයින් අත් මිදීම පිණිස නොදන්නා සිතක් ඇති හෙයින්, ඔහු ස්චාර්ථය පිළිබඳව නොදනී, නොදැකී. පරාර්ථය පිළිබඳව නොදනී, නොදැකී. උභයාර්ථය පිළිබඳවද නොදනී, නොදැකී. සඬුගාරව බ්‍රාහ්මණයා ගේ ප්‍රශ්න වලින් කොටසකට පිලිතුරු ලෙසින් මෙසේ අනුශාසනා කළා.

දිගු කාලයක් පුරා හදාල මන්ත්‍ර (නිතර පුරුදු කරන ලද මන්ත්‍ර) වැටහෙන්නේ නැත්තේ ඇයි? තවත් අවස්ථාවකදී දිගු කාලයක් හදාල මන්ත්‍ර පමණක් නොව නොහදාල මන්ත්‍ර පවා හොඳින් වැටහෙනවා. (වෙලාවකදී මතක නිටිනවා, වෙලාවක මතක නිටින්නේ නැහැ) මෙයට හේතුව කුමක්ද?

තරාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය කොටස් පහකින් යුතුව පැහැදිලි කිරීමට හේතු වන්නේ මුල් කරගෙන පැහැදිලි කරනවා.

- ★ කාමරාගය
- ★ ව්‍යාපාදය
- ★ ථීනමිද්ධය
- ★ උද්ධච්ච - කුක්කුච්ච
- ★ විචිකිච්ඡා

01. කාමරාගය

කාමරාගය මඩනා ලද සිත, ඒ අනුව ගිය සිත, එයින් අත් මිදීම (ගැලවීම) දන්නේ නැති සිත, දකින්නේ නැති සිත නිසා තමයි මෙසේ වන්නේ. එවිට ස්චාර්ථය දකින්න බැහැ. තමාට සිදුවන යහපත, අයහපත දකින්න

බැහැ. දැකගන්න බැහැ. ඒ පිළිබඳව දකින්නේ නැහැ. "මෙහෙම ගියොත් මට මොකද වෙන්නේ. මගේ යහපත මම ඉටුකර ගන්නේ කොහොමද? මට අනර්ථයක් සිදුවෙන්න පුළුවන්. ඒ පිළිබඳව දැකගන්න බැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේත් බොහොම අත්දැකීම තිබුණා. ශ්‍රාවක - ශ්‍රාවිකා වර්ග යන්න මේ අත්දැකීම් තිබුණා. ශාසන ඉතිහාසය පුරාම තිබෙනවා. බොහෝ දෙනෙකුට මේ දේ සිදුවෙන්න පුළුවනි. දැන් මෙය වින්තාමය ඥාණය, සමාධිමය ඥාණය ලෙසින් මේ දේශනාව ඔස්සේම ඔබට දියුණු කරගන්න පුළුවනි.

කාමරාගයෙන් සිත විකෘෂ්ට වූ තැනැත්තාට හොඳ - නරක නොවැටේ.

තමාට හෝ අනුන්ට සිදුවන අනර්ථය පිළිබඳ වැටහීමක් නොදැනේ. එමෙන්ම සිදුවන අනර්ථය නොපෙනේ. මෙය කොපමණ නම් හැබෑම වූ කරුණක් ද? කාමරාගය නිසා ගුණ පදවි බදු වූ මවු පදවිය, පිය පදවිය විනාශ කර ගනිනි. ස්වාමි දියණිවරු සහ ස්වාමි පුත්‍රවරු ඔවුනොවුන්ට වංකව එරෙහි වෙති. මෙයින් අදහස් කළේ කාමරාගය විසින් දෛනික ජීවිතයේ පැහැදිලිලයෙන් බැහැරට ගමන් කොට ඉහළියන් හි අවිනිතව සහ අසංවරව හැසිරෙන බවයි. කාමරාගය පාලනය කරගත නොහැකිව, පවුල් පරිසරයෙන් ද සමාජ පරිසරයෙන්ද ධර්මයෙන්ද පිරිහුණු උගත්, නූගත්, ධනවත් සහ දිළිඳු බොහෝ පිරිස් අද සමාජයේ දකින්න පුළුවනි. අධ්‍යාපනය ලබන දරුවෙකුට වුව ද, අනාගත අනිවැරදි පිළිබඳ සිතන තරුණ දරුවෙකුට වුවද, යහපත් වූ සදාචාරාත්මක පවුල් ජීවිතයක් ගැන සිතන ස්වාමි භාර්යාවන්ට පමණක් නොව පැවිදි උතුමෙකුට වුවද **කාමරාගය** බලවත් ම නිවර්ණයකි. දහම් මග වනසන මිනිස් ගුණ හීන කරන බලවත්ම ක්ලේශයයි. නිවර්ණ නම් යහපත් වූ මගට බාධාකරන යහ අදහසයි.

02. ව්‍යාපාදය (තරහව)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවතත් අනුශාසනා කරනවා, සඬුගාරව, ව්‍යාපාදය නම් වූ තරහව, ඒ ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද සිත, ව්‍යාපාදයෙන් ඉවත් කිරීම හෝ නැති කිරීම පිළිබඳව නොදන්නා සිතක් ඇති විට ස්චාර්ථය පිළිබඳව දන්නේ නෑ දකින්නේ නෑ. පරාර්ථය පිළිබඳව දන්නේ නෑ. දකින්නේ නෑ. උභයාර්ථ පිළිබඳව දන්නේ නෑ. දකින්නේ නෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, උපමාවක් අනුශාසනා කරනවා, යම් දිය බදුනක් හොඳින් රත් කළ විට එහි උණුසුම නිසා කැකෑරෙනවා. (බුබුළු උඩට නගිනවා) දුම් දමනවා. ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් මේ දිය බදුනෙන් තම

මුව සටහන දැකගන්නට උත්සාහ කළ ද එය දැක ගන්න බැහැ. ඒ නිසා ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද සිත, ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිත ව්‍යාපාදයෙන් බැහැර වීම, (හැති කිරීම) නොදන්නා සිත ඇති පුද්ගලයා ස්වාර්ථය දන්නේ නැහැ. දැකින්නේ නැහැ. පරාර්ථය දන්නේ නැහැ. දැකින්නේ නැහැ. උභයාර්ථය දන්නේ නැහැ. දැකින්නේ නැහැ යනුවෙන් උන්වහන්සේ අනුශාසනා කරනවා.

මෙතනදී අපට විමසා බලන්න පුළුවනි, ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද හිත සම්පූර්ණයෙන්ම තරහින් ඒ පුද්ගලයා නොසන්සුන් කර තිබෙන්නේ. සිතේ නොසන්සුන් කම පවතින විට සාමාන්‍ය ජනයා පවසන්නේ “මට මොනවා වෙනවද කියලා මම ම දන්නේ නෑ. මගේ ඔළුව හොඳටම අවුල් වෙලා. ඒ අයම කියනවා, අනිත් අයට මොනවා කරනවද කියලවත් මම දන්නේ නැහැ. ඔය හොඳ, නරක පිළිබඳව මම හිතන්නෙන් නැහැ. මට හිතන්න ඕන කමකුත් නැහැ.” මෙසේ පවසන අදහස් තුළ මේ දහම් කොටස ඇතුළත් වෙලා තිබෙනවා. ව්‍යාපාදයෙන් මුළුමනින්ම බැහැරවන ආකාරය ඔහු දන්නේ නෑ. ඒ නිසයි ඔහු පවසන්නේ “මම දන්නේ නෑ, මට ඒ ගැන හිතන්න ඕන කමකුත් නැහැ.” එවිට මොකද වෙන්නේ, ස්වාර්ථය දන්නෙන් නැහැ. දැකින්නෙන් නැහැ. තමන්ට වන යහපත දන්නෙන් නැහැ. දැකින්නෙන් නැහැ. මෙසේ විමෙන් වන අයහපත දන්නෙන් නැහැ. දැකින්නෙන් නැහැ. ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද සිතකුයි තිබෙන්නේ. ව්‍යාපාදයට අනුව ගිය සිතක් තිබෙන්නේ. සැබවටම සිංහල භාෂාවට අනුව පැහැදිලියි, සම්ප්‍රදායික වචන පෙළක් ඔස්සේ ම ගලපන්න පුළුවන්. “මට තරහ ආවා. මට තරහ ගියා. දැන් මට හොඳටම තරහ ගිනින්නියෙන්නේ.” “ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිත” යන අදහසට හොඳින් ගැලපෙනවා. එතනින් අත්මිදීම පිළිබඳ අවබෝධයක් නැහැ. එවිට තමන්ට මොනවද වෙන්නේ? අනුන්ට මොනවද වෙන්නේ? යන දෙපැත්තට ම වන **අයහපත පිළිබඳව දැනීමක්, දැකීමක් ඔහුට ඇත්තේ නැහැ.**

මේ මොහොතේ ඇතිවන, අනාගතයට ඇතිවන අයහපත පිළිබඳව **දැකීමක්** තිබෙන්න ඕන. **දැනීම** නම් තමාගේ සිතේ ඇතිවන ව්‍යාපාදය නම් වූ ආවේගය පිළිබඳව (මේ කෙලෙස් පිළිබඳව) අවබෝධයක් තිබෙන්න ඕන. එසේ නැත්නම් මේ ධර්මය මාර්ග වළක්වනවා (අනුරනවා). හොඳ, නරක අනුරනවා. ලජ්ජා - බිය නැතිව ඉන්න මාර්ගය පාදා දෙනවා. ඒ පිළිබඳව දන්නේ නෑ. දැක්ම ඇතිවන්නෙන් නැහැ. දැකින්නෙන් නැහැ. මෙහෙම වුහොත්

මට මොනවද වෙන්නේ? ඉදිරියට මොනවද වෙන්නේ? තමන්ටත් අනිත් අයටත් මොනවද වෙන්නේ? මේ විදියට දැකීමක් ඇතිවන්නේ නැහැ.

සාමාන්‍ය ඇත්තෝ ප්‍රශ්න කරනවා, “ඔබට දැනෙන්නේ නැද්ද? ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද? ඔය තරහින් යුක්තව කටයුතු කළොත් ඔබට මොනවා වෙයිද? අනිත් අයට මොනවද වෙන්නේ කියලා. මේ විදියට කටයුතු කළොත් ලොකු විනාශයක් තමයි වෙන්නේ. දැකින්නේ නැහැ. දන්නේ නැහැ, කියන අදහසයි විග්‍රහ කළේ.

ව්‍යාපාදය මුල් කරගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් උපමාව වුණේ, **යම්සේ දිය බඳුනක් ගින්නෙන් තැවුණේ, කැකෑරුවේ උණුසුම් ඇත්තේද, එවිට ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි මුහුණ බැලුවද, මුව සටහන නියම ආකාරයෙන් නොදකී. හේතුව හොඳටම දුම් දමනවා. කැකෑරෙනවා.** ව්‍යාපාදය නම් වූ (තරහව නම් වූ) ආවේගයට, කෙලෙසයට පත්වූ ස්වභාවයයි.

තරහ සිතුවිලි පවතින විට සිත නොසන්සුන් වෙනවා. තරහ සිතුවිල්ල සමග වෛරය, ක්‍රෝධය සහ පලි ගැනීමේ සිතුවිලි ද දිගින් දිගටම පහළ වෙන අවස්ථා තිබෙනවා. මෙම අවස්ථාවේ තරහ සිතීන් යුතුව කටයුතු කිරීම නිසා තමාට සහ අනුන්ට සිදුවන අයහපත වැටහෙන්නේ නැහැ. ගිහි ජීවිතයක නම් පවුලේ පටන් මහත් විනාශයක් ඇතිවිය හැකියි. බොහෝ සන්ඛු දඹර කල කෝලාහල සහ ජීවිත හානි වලට පවා එක් හේතුවක් වන්නේ තරහවෙන් පිඹින වූ සිත නොවේදැයි ඔබම සිතා බලන්න. තරහව සිත තුළ පවතින විට කළ යුතු නොකළ යුතු දේ අමතකයි. සිත එක් අරමුණක පවත්වා ගැනීමට නොහැකියි. මෙම තරහ සිතුවිලි පළමුව තමාටද දෙවනුව අන් අයටද විනාශය හෝ විපත් කැඳවනවා. ගින්නෙන් උණුසුම් වනවිට කැකෑරෙන යමක් සේ සිත ද රත්වෙමින් තමාගේ සිතට ද කයටද පීඩා පමුණුවනවා. තරහ සිතීන් සිටින පුද්ගලයෙක් බලන්නේ අමනාපයෙන්, කතා කරන්නේ අමනාපයෙන්, හැසිරෙන්නේ ද අමනාපයෙනි. එම පුද්ගලයාට තරහව නිසා හින්ද නොපැමිණේ. සාපිපාසාව විටෙක නොදැනෙයි. ඉතාමත් සම්පව කටයුතු කරන දෙමව්පිය දරුවන් හා ස්වාමි භාර්යාවන්ට පවා මහත් විනාශයක් සිදු කරගන්නේ මෙම තරහව නිසයි. ව්‍යාපාදයට හසුවූ පුද්ගලයන්, තරහ නම් වූ ආවේගයට, කෙලෙසයට පත් වූ පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවය එයයි.

ද්වේශය හෙවත් තරහව අකුසල වෛතසිකයකි. ධර්ම විචරණයේදී දස සංයෝජනවල පස්වෙනි කරුණ ලෙස දැක්වෙන්නේ පටිඝයයි. මෙය ගැටීමයි. එනම් ද්වේශය, තරහව, ක්‍රෝධය ආදී විවිධ හම්වලින්ද විවිධ ලක්ෂණවලින්ද, මෙම පටිඝය පෙනී සිටී. අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන සිතෙහි හටගන්නා පටිඝය බලවත් ලෙස ව්‍යාපාදය හෝ තරහව ලෙසිනුත්, කිපීම හෙවත් ක්‍රෝධය ලෙසින් සිත, කය, වචනය නම් වූ ත්‍රිදොරින්ම මතු වෙන්නට පටන් ගනී. සෝවාන් බවට පත්ව ආර්ය මාර්ගයට ඇතුළත් වූ පුද්ගලයෙක් කෙරේද පටිඝය ඇති නමුත්, එය පවතින්නේ තුනී විමෙන් බැහැරවීමට ආසන්න අවස්ථාවකය. එනම් ඒවා බලවත් ලෙස මතු වෙන්නේ නැත. තරහව හෝ ක්‍රෝධයේ ඇති ආදීනව අංගුත්තර නිකායේ කෝධන සූත්‍රයට අනුව කෙටියෙන් මෙසේ දක්වන්නට කැමතියි.

**කෝධනෝ දුබ්බණ්ණෝ හෝති
අට්ඨෝ දුක්ඛමපි සේති සෝ
අට්ඨෝ අතටං ගහෙත්වාන
අනත්ටං අධිපජ්ජති**

“කිපෙන්නේ ශරීර දුර්වණයට පත්වෙයි. එමෙන්ම එම පුද්ගලයා දුකසේ නිදන්නේය. නැවතත් අර්ථය හෙවත් යහපත ගෙන එය අනර්ථය හෙවත් අයහපත යැයි වරදවා සිතයි.”

**කෝධ සම්ම දසම්මත්තෝ
ආයසකඝං නිගච්ජාති
ඤාතිමිත්තා සුභජ්ජාව
පරිවජ්ජෙත්ති කෝධනං**

“ක්‍රෝධය නිසාම මත්වූයේ නින්දාවට පත්වෙයි. ඥාති මිත්‍ර, හිතවත්නයන් විසින් කිපෙන්නා වූ එම පුද්ගලයා හැර දමනු ලැබේ.”

**නාස්ස හිරි ඔත්තජ්ජං
න වාවෝ හෝති ගාරවෝ
කෝධෙන අභිභූතස්ස
නදීපං හෝති කිඤ්චනං**

“ඔහුට ලජ්ජාවක් නොමැත්තේය. බියක්ද නැත. ගෞරවාන්විත වචන ද නැත. ක්‍රෝධයෙන් යුක්ත වූ පුද්ගලයාට කිසිදු පිහිටක් නැත.”

**භූතභව්වාති කම්මානි
අත්තමාරණියානි ච
කරොන්තා නාවබුජ්ජධන්ති
කෝධජාතෝ පරාභවෝ**

“තම අභිවෘද්ධිය නැසීමට හේතුවන්නා වූ ද ආත්ම විනාශය පිණිස හේතුවන ක්‍රියාවන් කරන්නේ, හටගත් මෙම ක්‍රෝධය නිසා පිරිහෙන බව නොදනිත්.”

03. ථීනමිද්ධය (සිතේ ඇතිවන අලසකම හා මලානික බව)

බුදුරජාණන් වහන්සේ මිලුග කරුණ දේශනා කරනවා, යම් කළෙක ථීනමිද්ධයෙන් මඩනා ලද හා අලස බවින් යුතු සිතින් යුතුව වෙසේද, එමෙන්ම ථීනමිද්ධයේ නිස්සරණය හෙවත් මිදීම නියම ආකාරයෙන් නොදන්නේද, එවිට ආත්මාර්ථය නොදනී. නොදකී. පරාර්ථය නොදනී, නොදකී. උභයාර්ථයම නොදනී, නොදකී.

නිස්සරණය ගැන සඳහන් කරන විට මීට පෙර ඔබ මෙය අසා ඇති අස්සාද, ආදීනව, නිස්සරණය.

ඇසෙන්න රූප, කණොන් ශබ්ද මේ ආදී ලෙසින් ඉන්ද්‍රියයන් හි රූපාදී අරමුණු දකිනවා. මෙතන දී අල්ලා ගැනීමකින් තොරව අස්සාදය (සොම්නස, ස්වභාවය, ආකාරය) දකිනවා. පැවැත්ම හඳුනාගන්නවා. ලෝකය හඳුනාගන්නේ නැතිව ධර්මය දකින්න බැහැ. විෂබීජය හඳුනාගන්නේ නැතිව ඉන් ගැලවෙන්න අපහසුයි. එය මුලින් හඳුනාගන්නවා.

ථීලුගට එහි ඇතිවන විපාකය ආදීනවයයි. ආදීනවය දුටුවම ඉන් ඉවත්වෙන්න, (ගැලවෙන්න, අත් හරින්න) ඕන. දහම් මාර්ගයේදී භයතු පට්ඨාන, නිබ්බදා, මුඤ්චිතු කම්පනා ලෙසින් සසර ගමනේ බිය දකිනවා, කල කිරෙනවා, අත් මිදෙනවා. මෙතනදීත් ඒ වගේම නිස්සරණයයි.

ථීනමිද්ධයෙන් මඩනා ලද සිත, ඒ අනුව ගිය සිත, ඒ වගේ ම ථීනමිද්ධයේ නිස්සරණය (ඉවත්වීම, ගැලවීම, බැහැරවීම) දන්නේ නැති පුද්ගලයා ස්වාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ. පරාර්ථය දන්නේ නෑ. දකින්නේ නැහැ. උභයාර්ථයම දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවකින් පෙන්වා දෙනවා, පැන් භාජනයක් භාත්පසින් ම සෙවල වලින් වැඩි තිබෙන විට ඇස් ඇති පුරුෂයෙකුට පවා මුව සටහන මැනවින් දැකගන්න බැහැ. ඒ වගේ දිගු කාලයක් තිස්සේ පුරුදු නොකරන ලද මන්ත්‍ර පමණක් නොව කාලයක් පුරා පුරුදු කරන ලද මන්ත්‍ර පවා වැටහෙන්නේ නැහැ. හේතුව නම් ටීනමිද්ධයයි. (නිදිමන ගතිය, අලස ගතිය, සිතේ ඇතිවන මලානික ගතිය නිසා) සිතේ කම්මැලි ගතිය තිබෙන පුද්ගලයින්ට, අලස ගතිය තිබෙන පුද්ගලයින්ට මතක තබා ගැනීමේ ශක්තිය නැහැ. වැටහෙන්නේ නැහැ. සාමාන්‍ය වචනයෙන් අනුශාසනා කළොත්, “මේ දැන් කිවු දේ අමතකයි. ඒක තේරුම් ගන්න බැහැ.” එසේ නම් දිගු කාලයක් තිස්සේ පුරුදු කරන ලද දේ පවා නොවැටහෙන විට වර්තමානයේ කියන ලද දේ ගැන කුමක් කියන්නද? එසේ වන්නේ ටීනමිද්ධය නිසා සිතේ ඇතිවන අලස ගතිය, මලානික බව, නිදිමන ස්වභාවය නිසයි.

සිතේ අලස ගතිය හෝ නිරන්තර නිදිමන හෝ අදුරු බවින් යුතු පුද්ගලයාට තමාගේ ම යහපත වෙනුවෙන් කළ නොකළ යුතු දේ වැටහෙන්නේ නැහැ. මනසින් දකින්නටත් බැහැ. අනාගතය ගැන සිතන්නට නම් උත්සාහය, අධිෂ්ඨානය, නිදිමැරීම, විශ්‍යී සහ ප්‍රඥාව තිබිය යුතුමයි. අලස සහ මැලවුණු සිතුවිලි ඇත්තාට එවැනි විශ්‍යීක් හෝ අධිෂ්ඨානයක් ඇති කර ගැනීමට නොහැකියි. තමාට යහපතක් කර නොගන්නා අනුන්ට යහපතක් සළසන්නේ කෙසේද? අධ්‍යාපනයේදී, ගෘහස්ථ ජීවිතයේදී, රැකියාවේදී, මෙන්ම ආගමික ජීවිතයේදී ද සංවර්ධනය පිණිස ටීනමිද්ධයෙන් මිදීම හෙවත් බැහැර වීම අවශ්‍ය වෙනවා.

04. උද්ධව්ව - කුක්කුච්ච (සිතේ නොසන්සුන් බව සහ විසිරයාම)

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, බ්‍රාහ්මණය, උද්ධව්ව කුක්කුච්චයෙන් (සිතේ නොසන්සුන් කම, විසිරයාම හා පසුතැවීම) මඩනා ලද සිතක් ඇති, ඒ අනුව ගිය සිතක් ඇති, උද්ධව්ව කුක්කුච්චයෙන් බැහැරවීම (එය නැති කිරීම) නොදන්නා පුද්ගලයා, ස්වාර්ථය නියම ආකාරයෙන් නොදනී. නොදකී. පරාර්ථය ද නොදනී, නොදකී. උභයාර්ථයම නොදනී, නොදකී.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවකින් පෙන්වා දෙනවා, යම් පැන් භාජනයක් සුළඟින් කම්පිත වෙනවා නම්, සෙළවෙනවා නම්, රැළි වැටෙනවා නම් එවිට ඇස් ඇති පුරුෂයෙකුට තමන්ගේ මුව සටහන මේ පැන් බඳුන තුළින්

මනාව දකින්න බැහැ. හේතුව නම් මේ පුද්ගලයාට උද්ධව්ව - කුක්කුච්චයෙන් මඩනා ලද සිතක් තිබෙන්නේ. ඒ අනුව ගිය සිතක් තිබෙන්නේ. එයින් මුළුමනින්ම අත්මිදීම පිළිබඳව (නිස්සරණය) දන්නේ නැහැ. යම් පුද්ගලයෙක් මඩනා ලද සිතක් තිබුණත්, එයින් අත් මිදීම දන්නවා නම්, තරමක් හෝ සිතේ පාලනයක්, මිදීමක්, නිවීමක් ඇති කරගන්න පුළුවනි. නමුත් මේ පුද්ගලයා මඩනා ලද සිතක්, ඒ අනුව ගිය සිතක් එයින් අත් මිදීමක් දන්නේ නැහැ. ඒ නිසා ස්වාර්ථය දන්නේ නැහැ. (තමන්ට කළ යුතු යහපත) උභයාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ.

දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ නොහදාල මන්ත්‍ර තබා, දිගු කාලයක් පුරා හදාල මන්ත්‍ර පවා වැටහීම පිළිබඳව කුමක්ද කියන්නේ. මතක නිටින්හේ නැහැ. වැටහෙන්නේ නැහැ. සිතේ නොසන්සුන් කම, විසිරයාම, පසුතැවීම, නම් වූ උද්ධව්ව කුක්කුච්චයෙන් යුතු අය තමා ට සිදුකර ගත යුතු යහපත පිළිබඳව අවබෝධයක් ඇතිකර ගන්නේ නැහැ. ඇතිවෙන්නේ නැහැ. අනුන් කෙරෙහිවත් පරාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ. උභයාර්ථයම දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ. ඒ පුද්ගලයා ජීවත් වන පවුල් පරිසරයන් එලෙසයි. හොඳ, නරක පිළිබඳ දැනීමක් දැකීමක් ඇතිවෙන්නේ නැහැ.

සමහර ඇත්තෝ පවසනවා, මේ ආකාරයට මනස නොසන්සුන් වුණාම, “මම දන්නේ නැහැ මට මොනවා වුණාද කියලා. මට මම ගැනවත් නිතරින් පුළුවන් කමක් නැහැ. ඔළුව අවුල් වෙලා. මට කිසිවක් සිතා ගන්න බැහැ.” සිතේ නොසන්සුන් කම, විසිරයාම, පසුතැවීම, ඇතිවන විට ඒ ස්වභාවයට පත්වෙනවා.

නොසන්සුන් වූ සිතක් ඇති පුද්ගලයාට, විසිර ඇති සිතක් තිබෙන පුද්ගලයාට, පසුතැවෙන පුද්ගලයාට, එහි ස්වාර්ථය පිළිබඳව දන්නේ නැහැ. දැක ගන්නත් බැහැ. පරාර්ථය දන්නේ නැහැ. දැක ගන්නත් බැහැ. උභයාර්ථයම දන්නේ නැහැ. දැකගන්නත් බැහැ. මොනතරම් අත් දැකීම ජීවිතයේ බොහෝ කෙනෙකුට ලබාගන්න පුළුවනිද?

05. විචිච්ඡාව (සැකය)

ඔබේ දැනගැනීම පිණිස පිළිබඳව කරුණු අටක් සඳහන් කරනවා. (මෙම සූත්‍ර දේශනාවෙහි මෙම කරුණු සඳහන් වන්නේ නැහැ.)

බුද්ධා දී අට තන් පිළිබඳ සැකය

1. ශාස්තෘවරයාණන් වහන්සේ හෙවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇතිවන සැකය
2. ධර්ම රත්නය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය
3. සංඝ රත්නය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය
4. ශීලය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය
5. අතීත භවය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය (අතීත භවය තිබුණද යන සැකය)
6. අනාගත භවය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය (අනාගත භවය තිබේද යන්න සැකය)
7. අතීත - අනාගත භව දෙක කෙරෙහි ඇතිවන සැකය
8. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය කෙරෙහි ඇතිවන සැකය

බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ධර්ම මාර්ගය අනුගමනය කරන ශ්‍රාවකයෙකුට, ශ්‍රාවිකාවකට මේ සැකය හෙවත් විචිකිච්ඡාව, ආයාසී මාර්ගයෙහි ගමන් කිරීමට බාධාවක් වෙනවා. ඒනිසා සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම වඩන විට සතියේ පිහිටා ධර්ම විවයේ දී මේ සැකය මනාව දුරු කර ගත යුතුයි. විමසා බලා මේවා දුරු කර ගන්න අවශ්‍යයි. ප්‍රඥාවෙන් බලා මේවා දුරු කර ගැනීමට අවශ්‍යයි. එසේ නැත්නම් සැක තිබෙන විට ධර්ම මාර්ගයට බාධා ඇති වෙනවා. දහම් මාර්ගයේ ගමන් කරන අපට අවබෝධයක් අවශ්‍යයි.

ධර්ම මාර්ගයේ නොසිටින ඇත්තෝ පවසනවා, “කවුද දන්නේ පරලොචක් තිබුණද නැද්ද කියලා. නැත්නම් මරණින් මතු ජීවිතයක් තිබේද නැද්ද කියලා. මේවා දැකලා තිබෙනවාද?” මේ මිට්‍යාදෘෂ්ඨියයි.

දස වස්තුක මිට්‍යාදෘෂ්ඨිය කොටස් දෙකක් තිබෙනවා.

- ★ නත්ථි අයං ලෝකෝ - මෙලොවක් නැහැ
- ★ නත්ථි පරො ලෝ කෝ - පරලොවක් නැහැ

මෙය සැකයේ ම කොටස් දෙකකි. අතීත භවය කෙරෙහි, අනාගත භවය කෙරෙහි, අතීත - අනාගත භව දෙකම කෙරෙහි ඇතිවන සැකයයි. එය විචිකිච්ඡාවයි. විචිකිච්ඡාවෙන් මඩනා ලද සිතක් ඇති, විචිකිච්ඡාව අනුව

ශිය සිතක් ඇති, විචිකිච්ඡාව නැති කිරීම හෙවත් බැහැර කිරීම නොදන්නා පුද්ගලයා ස්චාර්ථය නොදකී. නොදකී. පරාර්ථය නොදකී. නොදකී. උභයාර්ථය නොදකී. නොදකී.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාව අනුශාසනා කරනවා. කැළඹුණු මඩ සහිත (බොර වූ පලය) ද වූ, අදුරේ තබා ඇති පැන් බදුනක, ඇස් ඇති පුරුෂයෙකුට පවා තම මුව සටහන දකින්නට නොහැකියි. එයට හේතුව පැන් බදුනේ ඇත්තේ බොර වතුරයි. එය තිබෙන්නේ අඳුරෙහිය. ඒ වගේ මෙලොව පරාලොව ගැන අවබෝධයක් නැති පාපකාරී පුද්ගලයින්ට, හොඳ නරක, කුසල් අකුසල් හෝ කළ යුතු, නොකළ යුතු ක්‍රියා පිළිබඳ අවබෝධයක් නොදැනේ. එනම් යහපත් වූ මාර්ගය නොදකී. මෙවැනි අය ජන සමාජයේ දුසිල්වත්, කපටි, දඩබ්බර, පස් පව් හා දස අකුසල් වලට යොමුවූ රාගයෙන් පිරුණු සහ ද්වේෂ සහගත සිතින් ද දැඩි ආශාවන්ගෙන්ද යුතු වෙති.

දිගු කාලයක් පුරා හදාල මන්ත්‍ර තබා, දිගු කාලයක් නොහදාල මන්ත්‍ර වැටහෙන්නේ කොහොමද? ඒ විචිකිච්ඡාවෙන් මඩනා ලද සිත ඇති, ඒ අනුව ශිය සිත ඇති, ඉන් අත් මිදීම නොදන්නා පුද්ගලයා ස්චාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ. පරාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ. උභයාර්ථය දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ.

මිලඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ සඩ්ධාරව බ්‍රාහ්මණයාට අනුශාසනා කරනවා, එසේ නම් කළ යුත්තේ කුමක්ද කියලා. සඩ්ධාරව විමසුවේ මන්ත්‍ර පිළිබඳවයි. නමුත් මෙය ධර්මයට යොමු කළහොත් දිගු කාලයක් පුරා හදාල ධර්මය පමණක් නොව දිගු කාලයක් පුරා පුරුදු කරන ලද දේවලත් මතක නොසිටීමට හේතුව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා.

- එනම්,
- කාමරාගය
 - ව්‍යාපාදය
 - චීනමිද්ධිය
 - උද්ධච්ච - කුක්කුච්ච
 - විචිකිච්ඡා

අප මෙයට උපමා පහ (5) ගලපා බලමු.

1. කාමරාගය - පාට වතුර (ලාකඩ පාට, කහ පාට, නිල් පාට, මදුරිය පාට) මිශ්‍ර පැන් ජලයේ මුඛ සටහන දැකගන්න අපහසුයි.
2. ව්‍යාපාදය - කැකෑරෙන උණුසුම් ජලය, දුම් දමනවා, මුඛ සටහන දැකගන්න අපහසුයි.
3. ඊනම්ද්ධිය - පැන් බදුන සෙවල වලින් වැසී තිබෙන විට මුඛ සටහන පෙනෙන්නේ නැහැ.
4. උද්ධවිච්ච - කුක්කුච්ච - පැන් භාජනයක් සුළුගින් කම්පිත වෙනවා නම්, මුඛ සටහන දැකගන්න අපහසුයි.
5. විචිකිච්චාච - අන්ධකාරයේ ඇති බොර වතුර තිබෙන පැන් බදුනක මුඛ සටහන පෙනෙන්නේ නැහැ.

හැඳවීමට, බුදුරජාණන් වහන්සේ වේ උපමා පහ දේශනා කළේ, මොන තරම් අපුරු ආකාරයකටද? උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා දැන් හේතුව දැනගෙන ඉන් බැහැර වීමට කළ යුත්තේ කුමක්ද කියලා.

සඛතාරව, සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම වඩන්න. සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම මැනවින් පුරුදු කරන විට (භාවිතා, බහුලිකතා) සිත නොඅවුරන්නේය. සිත නොවනසන්නේය. නොකෙලෙසන්නේය.

ඒ මාර්ගයෙන් “විජ්ජා විමුක්ති ඵල සච්චිකිරියාය සංවත්තන්ති” (ඒ උතුම් වතුරායී සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණිස පුළුවන් කම ලැබෙනවා.) මානව පුරුදු කරන ලද (භාවිතා කරන ලද) සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම නිසා (සති, ධම්ම විචය, විරිය, පිනී, පස්සද්ධි, සමාධි, උපේක්ඛා) සිත අවුරන්නේ නැහැ. ඒ ආකාරයෙන් අවසානයේ විජ්ජා විමුක්ති ඵල (වතුරායී සත්‍ය) අවබෝධ කරගන්න පුළුවනි. බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාලේ **සඛතාරව** බ්‍රාහ්මණයා ඇසූ ප්‍රශ්න නිසාවෙනි. එනම් දිගු කාලයක් හදාල මන්ත්‍ර තබා නොහදාල මන්ත්‍ර පවා වැටහෙන්නේ නැත්තේ ඇයි යනුවෙනි.

ධර්ම මාර්ගයේදී අපට එක්තරා කාලයකදී හොඳට ඇසූ දේ පවා අමතක වෙලා යනවා. වැඩු සමාධිය පවා වැඩෙන්නේ නැහැ. දැන් ඇසූ දේන් මතක හිටින්නේ නැහැ. මෙයට හේතුව කුමක්ද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, නිදසුන් ඔස්සේ **පඤ්ච නිවරණ ධර්මයන්ට (කාමරාග, ව්‍යාපාදය, ඊනම්ද්ධිය, උද්ධවිච්ච, කුක්කුච්ච, විචිකිච්ච) හසුච්චාම ස්චාර්ථය දන්නෙන් නැහැ. දැකන්නෙන් නැහැ. පරාර්ථය දන්නෙන් නැහැ. දැකන්නෙන් නැහැ. උභයාර්ථය දන්නෙන් නැහැ දැකන්නෙන් නැහැ.** මේ කරුණු දෙපැත්තට ම ගලපා දේශනා කරමිනුයි මා සූත්‍රය පැහැදිලි කළේ. මෙයින් ගැලවීමට නම් කුමක්ද කළ යුත්තේ?

1. කාමරාගයෙන් නොමඩනා ලද සිත :-
කාමරාගයෙන් නොමඩනා ලද සිතක් තිබිය යුතුයි. කාමරාගය අනුව නොගිය සිතක් තිබිය යුතුයි. කාමරාගයෙන් බැහැර වීම දන්නා සිතක් තිබිය යුතුය. මේ ආකාරයේ සිතක් තිබෙන විට උපමාව ගලපනවා අනෙක් පැත්තට,

එනම්, ලා කඩ පාට, නිල් පාට, මදුරිය පාට ආදී පාට වලින් වර්ණාවන් නොවූ පැන් බදුනකින්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙකුට තම මුඛ සටහන දැකගන්න පුළුවනි. එලෙස කාලයක් පුරා පුරුදු කරන ලද මන්ත්‍රන් දිගු කාලයක් පුරා පුරුදු නොකරන ලද මන්ත්‍රන් හොඳට වැටහෙනවා. ධර්මය අනුව නම් කාලයක් පුරා නොහදාල ධර්මයන්, කාලයක් පුරා හදාල ධර්මයන්, මේ සියල්ල මැනවින් වැටහෙනවා. හේතුව නම් කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිතක් නොවේ. **ඒ අනුව ගිය සිතක් නොවේ. ඉන් බැහැර වන මාර්ගය හොඳින් දන්නවා. දැකනවා. (ස්චාර්ථය අවබෝධ වෙනවා) පරාර්ථය දන්නවා, දැකනවා. උභයාර්ථයත් දන්නවා, දැකනවා.** එහෙම නම් ධර්මය දැන ගන්න. දැක ගන්න නම් කාමරාගයෙන් මඩනා ලද නිතෙන් ඉවත් වෙන්න ඕන. ඒ අනුව ගිය නිතක් නොවෙන්න ඕන. එය (කාමරාගය) ඇතිවුනත් එයින් බැහැර වෙන මාර්ගය දැන ගන්න ඕන.

2. ව්‍යාපාදයෙන් නොමඩනා ලද සිත
ව්‍යාපාදයෙන් නොමඩනා ලද සිතක් ව්‍යාපාදය අනුව නොගිය සිතක්, ව්‍යාපාදයෙන් බැහැරවීම දන්නා සිතක් තිබේ නම් මේ ධර්මයන් මනාව අවබෝධ වෙනවා. **එවිට ස්චාර්ථය දන්නවා, දැකනවා. පරාර්ථය දන්නවා, දැකනවා. උභයාර්ථයම දන්නවා, දැකනවා. කෙලෙසද? පැන් භාජනය උණුසුම් නොවේ නම්, එහි දුම නොනගී නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙකුට තමාගේ මුඛ සටහන මැනවින් දැකගන්න පුළුවනි.**

3. ටීනමිද්ධයෙන් නොමඩනා ලද සිත

ටීනමිද්ධයෙන් නොමඩනා ලද සිතක් ඇති, ඒ අනුව නොගිය සිතක් ඇති, ටීනමිද්ධයෙන් බැහැර වීම, හිස්සරණය දන්නා හිතක් ඇති පුද්ගලයා, ස්වාර්ථය දන්නවා. පරාර්ථය දන්නවා. උභයාර්ථය දන්නවා. ඒ වගේ ම දකිනවා. උපමාවක් ලෙසින් සෙවල ඇති පැන් බදුනක් තුලින් මුව සටහන දැක ගන්න පුළුවන් සෙයින්.

4. උද්ධවිච - කුක්කුච්චයෙන් නොමඩනා ලද සිත

උද්ධවිච - කුක්කුච්චයෙන් නොමඩනා ලද සිතක් ඇති, ඒ අනුව නොගිය සිතක් ඇති, උද්ධවිච - කුක්කුච්චයෙන් බැහැරවීම දන්නා සිතක් ඇති පුද්ගලයා ස්වාර්ථය දන්නවා, පරාර්ථය දන්නවා. උභයාර්ථය දන්නවා. ඒ වගේම දකිනවා. කෙලෙසද? පැන් බදුන කම්පිත වෙන්නෙ නැහැ. සුළඟින් සෙලවෙන්නේ නැහැ. මැනවින් මුව සටහන දකිනවා.

5. විචිකිච්ඡාවෙන් නොමඩනා ලද සිත

විචිකිච්ඡාවෙන් නොමඩනා ලද සිතක් ඇති, ඒ අනුව නොගිය සිතක් ඇති, විචිකිච්ඡාවෙන් බැහැරවීම දන්නා සිතක් ඇති පුද්ගලයා ස්වාර්ථය දන්නවා. පරාර්ථය දන්නවා. උභයාර්ථයම දන්නවා. දකිනවා. කෙලෙසද? අදුර ඇති පහන් ඵලිය තිබෙන තැනක බොර නැති පිරිසිදු පැන් බදුනකින්, මුව සටහන මැනවින් දකින්න පුළුවන් වගෙයි.

කාලයක් පුරා පුරුදු කරන ලද ධර්මයන්, කාලයන් පුරා මැනවින් පුරුදු නොකරන ලද ධර්මයන් මනාව වටහා ගන්නා පුළුවනි. මේ සියල්ල මැනවින් දකින්න පුළුවනි. අවබෝධ කරගන්න පුළුවනි. මෙයට උතුම් වූ මාර්ගය සප්ත බොජ්ඣංග ධර්මයි. එවිට විජ්ජා විමුක්ති ඵල නම් වූ උතුම් චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කර ගන්න පුළුවනි.

සඩහාරව බ්‍රාහ්මණයා ඉල්ලා සිටිනවා, මම අද පටන් දිවි හිමියෙන් තෙරුවන් සරණ ගිය ශ්‍රාවකයෙක් බවට, (බෞද්ධ උපාසකයෙක්) පත්කරගන්න කියලා. මුණින් හරහා තිබූ භාජනයක් උඩුකුරු කලා සේ, වසා තිබූ භාජනයක් ඇරියාසේ, අන්ධකාරයේ සිටි කෙනෙකුට ආලෝකය ලැබුණා සේ මං මුලා වූ කෙනෙකුට හියම මාර්ගය පෙන්වා දන්නා සේ මම ධර්ම මාර්ගය දුටුවා යයි ඔහු සඳහන් කරනවා.

අපි හැම දෙනෙක් මත් මුණින් අතට හරවා තිබූ භාජනයක් උඩුකුරු කරන්නා සේ, වසා තිබූ භාජනයක් ඇරින්නා සේ, අන්ධකාරයේ සිටි කෙනෙකුට ආලෝකය ලබාදෙනවා සේ, මං මුලා වූ කෙනෙකුට හියම මාර්ගය පැහැදිලි කරන්නා සේ, මේ උතුම් ධර්ම මාර්ගය තුළින්, කාලයක් පුරා හදාළ ධර්මය දනිමින්, දකිමින්, නැවතත් පුරුදු කරන ලද ධර්මය දනිමින්, දකිමින්, මේ දැන් (වර්තමානයේ) පුරුදු කරන ලද ධර්මය දනිමින්, දකිමින් උතුම් ධර්මාවබෝධය පිණිස අධිෂ්ඨාන කරමු.

සැම දෙනාටම උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ වේවායි! ස්වාමින් වහන්සේ මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරනවා.

සාධු ! සාධු ! සාධු !

මාලුඩකය පුත්ත සූත්‍රය

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා පියතිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්ත චිත්තෝ වෙදේති තඤ්ච අප්පේධාසාය තිට්ඨාති
තස්ස චඛිඨිත්ති වෙදනා අනේකා රූප සම්භවා
අභිජ්ඣා ව විභේසා ව චිත්තමස්සු පහඤ්ඤති
ඒවං ආචිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බාණං වුච්චති

“රූපය දැක ප්‍රිය අරමුණක් යැයි මෙනෙහි කරන්නාගේ සිතිය පවතින්නේ
බෙහෙවින්ම ඇලුණු සිත් ඇත්තේ විඳියි. එය ශිලගෙනද සිටියි. ඔහුට හෝ
ඇයට රූපය නිසා හටගන්නා නොයෙක් විඳීම් ඇතිවෙත්. දැඩි ලෝභයද
වෙහෙසද වැඩෙත්. දැඩි ලෝභයෙන් සහ වෙහෙස නිසා ඔහුගේ හෝ ඇයගේ
සිත පෙළෙයි. මෙසේ දුක් රැස් කරන්නාට නිවන ඇත යි කියන්නේය.”

කාරුණික පින්වතුනි,

ඔබ සැමට ජීවිත ගමනේ හැම සැනසිල්ලක්ම වේවා! යි ස්වාමීන්
වහන්සේ මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරන්න කැමතියි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර තිබෙන අයුරින්, එනමුත්
අප අවබෝධ කරගත්, අපට දැනෙන මගෙහි පැහැදිලි කරමින් අනුශාසනා
කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ සංයුක්ත නිකායේ සලායනන සංයුක්තයේ
ජල වග්ගයේ සඳහන් මාලුඩකය පුත්ත සූත්‍රයයි.

මාලුඩකය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතට
වැඩම කර, උන්වහන්සේට වැද නමස්කාර එකත්පසව වැඩ සිටියා. මෙසේ
එකත්පසව වැඩ සිටි මාලුඩකය පුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ බුදුරජාණන්
වහන්සේට මෙසේ පැවසුවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම දිරා ගිය සිරුරක්
ඇති මහළු වූ අයෙක්මි. කෙලෙස් තවන විරියයෙන් යුතුව දහම අනුගමනය
කරමින් නිවන් මග අරමුණු කර ගැනීමට කැමති අයෙක්මි. මට මේ සඳහා
ඉක්මනින් අවබෝධ කරගත හැකි දහමක් කෙටියෙන් දේශනා කරන්න.”

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, “මාලුඩකය පුත්ත, දිරාගිය
සිරුරක් ඇති මහළු වයසට පත් වූ, තුන් කාලය (ලමා, තරුණ, මහළු)
ඉක්මවා ගිය ඔබ, ඉක්මනින් අවබෝධ කරගත හැකි දහමක් කෙටියෙන්
දේශනා කරන්න කියනවා නම්, තරුණ අයට දේශනා කරන්නේ කුමක්ද?”

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම දිරාගිය සිරුරක් ඇති මහළු වයසට පත්
වූ තුන් කාලය ඉක්මවා වයසට පැමිණ (වයොඅනුප්පත්තෝ) අයෙක් බව
සැබෑවකි. එනමුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, කෙටියෙන් දේශනා කරන දෙය
වුවත් මට අවබෝධ කරගත හැකි යයි මම කල්පනා කරනවා. භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ, ඒවැනි දහමක් මට දේශනා කරනු ලබන සේක්වා.

මෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුශාසනා කරනවා. එක්වූ
විඤ්ඤාණයෙන් දහ යුතු වූ නොදුටු, නොදුටු විරූ (දැකලා නැහැ, කිසිදු
දිනක් දකින්න අවස්ථාවක් නොලැබුණු) රූපයක් දකින්නත් නැතිනම්, දකින්න
සිතක් දු පහළ නොවේ නම්, ඒම රූපය කෙරෙහි ඔබට ඡන්දයක් හෙවත්
කැමැත්තක්, රාගයක් හෙවත් ඇලීමක්, ඒ වගේම බැඳීමක් හෙවත් ප්‍රේමයක්
ඇතිවේද? නැත ස්වාමීනි.

මිලුගට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, මාලුඩකය පුත්ත,
සෝභ විඤ්ඤාණයෙන් දහ යුතු වූ නො ඇසු, නො ඇසු විරූ යම් ශබ්දයක්
අසන්නේ නැතිනම්, අසන්නට ඔබට සිතක් පහළ වන්නේ නැතිනම්, එම
ශබ්දය කෙරෙහි යම් ඡන්දයක් එනම් කැමැත්තක්, යම් රාගයක් එනම්
ඇලීමක්, ඒ වගේම බැඳීමක් හෙවත් ප්‍රේමයක් ඇතිවෙන්නද? නැත. ස්වාමීනි.

නැවතත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුශාසනා කරනවා, සාණා
විඤ්ඤාණයෙන් දහ යුතු වූ, ඒ වගේම නොදැනුණු, කිසිදු දිනක එසේ
නොදැනුණු යම් ආඝ්‍රාණයක් ලබන්නේ නැතිනම්, ලබන්න ඒ කෙරෙහි සිතක්

පහළ වෙන්හේ නැතිනම් එම ආක්‍රාණය කෙරෙහි ඔබට ඡන්දයක් හෝ රාගයක් හෝ ප්‍රේමයක් ඇතිවේද? නැත ස්වාමිනි.

මාලුඩක පුත්ත, ඒ වගේ ම ජීවිතා විඤ්ඤාණයෙන් දන යුතු වූ, නොදැනුණු, කිසිදු දිනක එවැනි ස්වභාවයක් ඇති නොවුණු යම් වූ රසයක් මේ නම් එම රසය ලබන්නේ නැති නම්, ලබන්න සිතක්ද පහළ නොවේ නම්, එනම් ඕනෑ කමකුත් නැත්නම් එම රසය කෙරෙහි ඡන්දයක් හෝ රාගයක් හෝ ප්‍රේමයක් හෝ ඇතිවේද? නැත ස්වාමිනි.

මාලුඩක පුත්ත, එවගේම කාය විඤ්ඤාණයෙන් දන යුතු වූ, ලැබිය යුතු වූ, ලාභ නොමැති කිසිදා දිනක ලබා නොමැති යම් වූ පහසක් නොලබන්නේ නම් නැතිනම්, එම පහස ලබන්න සිතකුත් නැතිනම්, සිතක් පහළ වන්නේ නැතිනම් එම පහස කෙරෙහි එනම් එම ස්පර්ශය කෙරෙහි ඔබට යම් රාගයක්, ඡන්දයක් හෝ ප්‍රේමයක් ඇතිවෙනවාද? නැත ස්වාමිනි.

ඒවගේම මාලුඩක පුත්ත, මනෝ විඤ්ඤාණයෙන් දන යුතු වූ, යම් සිතුවිල්ලක් හැඟුනොත්, කිසිදා දිනක නොහැඟුණු එවැනි සිතුවිල්ලක්, සිතන්නේ නැතිනම්, සිතන්න ඕනෑකමකුත් නොමැති නම්, එනම් සිතුවිලි පහළ කරගැනීමට ඒ ගැන ඕනෑකමකුත් නොමැති නම්, ඔබට ඒ දහමෙහි යම් වූ ඡන්දයක්, රාගයක්, ප්‍රේමයක් ඇතිවේද? නැත ස්වාමිනි.

මාලුඩක පුත්ත, එසේ නම් ඔබ යම් වූ රූපයක් හමුවන මොහොතේ,

**“දිට්ඨේ දිට්ඨි මත්තං භවිස්සති
සුතේ සුත මත්තං භවිස්සති
මුතෙ මුත මත්තං භවිස්සති
විඤ්ඤාතේ විඤ්ඤාත මත්තං භවිස්සති”**

යැයි දේශනා කොට ඇති පරිද්දෙන් ඔබත් ඒ රූපය කෙරෙහි දුටු දේ, දුටු දේ පමණක්ම විදින්න. දැකන්න. දුටුදේ දුටුදෙයක්ම පමණයි. ඇසුදේ ඇසු දෙයක්ම පමණි. හැඟුණ දේ හැඟුණ දෙයක්ම පමණි.

විඤ්ඤාතේ විඤ්ඤාත මත්තං භවිස්සති එනම් සිත දේ, සිතුවිල්ල සිතුවිල්ලක්ම පමණි. මෙසේ ඒ රූපය කෙරෙහින්, ශබ්දය කෙරෙහින්, ආක්‍රාණය කෙරෙහින්, රසය කෙරෙහින්, පහස කෙරෙහින් සිතුවිල්ල හෙවත්

ධර්ම කෙරෙහින් දැකින ඒ සංඥාව අල්ලා ගැනීමකින් තොරව ඇති කරගන්න. ඔබගේ විඤ්ඤාණයෙහි රාග රක්තයක්, දෝෂ දුෂිතයක්, මෝහ මුල්භයක් ඇති නොවේ. මේ විදියට දුටු රූපය කෙරෙහින්, ඇසු ශබ්දය කෙරෙහින්, ලබන ආක්‍රාණය කෙරෙහින්, දැනුණු රසය කෙරෙහින්, ලබන පහස කෙරෙහින් ඒ වගේම පහළ වන සිතුවිලි කෙරෙහින්, ඔබ දුටු දෙයක් පමණයි, ඇසු දෙයක් පමණයි, දැනුණු දෙයක් පමණයි, සිතනු දෙයක් පමණයි එය සිතුවිල්ලක් පමණ ලෙසින් ඔබ එය දැකින විට, මෙහෙති වන විට ඔබගේ සිතේ රාග රක්තයක් ඇති වන්නේ නැත. මෙතැන රාග රක්තය යනු රාගයෙන් ඇතිවන දැවීම, රාගයෙන් ඇතිවන බලවත් වූ දුක්ඛ වේදනාව, වෙහෙස, වේදනාව, පිලිස්සීම. ඒ රාග රක්තය ඇති වන්නේ නැත.

දෝෂිත චිත්තයක් (දෝස දුෂිතයක්, දෝෂය නිසා ඇතිවන තර්භව) කිළිටු වූ සිතක් ඇතිවන්නේ නෑ. **මෝහ මුල්භයක්** මෝහයෙන් ඇතිවන මූලා වූ ස්වභාවයක් ඔබ කෙරෙහි ඇතිවන්නේ නැත. මේ නිසා රාග, දෝෂ, මෝහයෙන් බැහැරවීම නිසා ඔබ පිහිටන්නේ නෑ. ඔබ හෝ මම පිහිටන්නේ, රාගය තිබෙන කල්. එනම් ඇලීම පවතිනකල්. ඔබ හෝ මම පවතින්නේ තර්භව හෙවත් ද්වේශය පවතින කල්. ඔබ හෝ මම පවතින්නේ (පිහිටන්නේ) මේ රාග, ද්වේෂ, මෝහ පවතිනතාක් පමණි. එනම් සසර ගමනෙහි මේ මම යැයි සඳහන් කරන නාම රූප ධර්මයන්ගෙන් නිර්මාණය වූ රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නම් වූ පඤ්ච උපාදාන ස්කන්ධයන්ගෙන් බැඳුණු මේ සම්මුතියේ මම පවතින්නේ රාග, දෝෂ, මෝහ නිසායි. රාග, දෝෂ, මෝහ මුළුමනින්ම බැහැර වූ තැන ඒ මම නොවේ. ඒ මම නැත. ඒ මම පවතින්නේ නැත. එනම් භව වක්‍ර යට ඇතුළු වන්නේ නැත. ඉපදෙමින් මරණයට පත්වෙමින් මේ භවචක්‍රය පුරාම ගමන් කරන්නේ රාග, දෝෂ, මෝහ විසින් බදිනා ලද මේ උපාදාන ස්කන්ධයයි. රාග, දෝෂ, මෝහ ආදියෙන් අල්ලා ගන්නා ලද රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නම් වූ මෙම පඤ්ච උපාදාන ස්කන්ධයයි. රාග, දෝෂ, මෝහ මුළුමනින්ම බැහැර වූ තැන ඔබ පිහිටන්නේ නැත. ඔබ පිහිටන්නේ නැතිනම්, මෙලොවක් නැත. මේ ජීවිතයක් නැත. ඔබ පිහිටන්නේ නැතිනම් පරලොවකුත් නැත. එනම් නැවත ඉපදීමකුත් නැත. ඔබ පිහිටන්නේ නැතිනම්, මෙලොවකුත් නැත්නම් පරලොවකුත් නැතිනම් එ යමයි, දුකේ කෙළවර. ඉතාම පැහැදිලිය නේද? සරලව මෙම සූත්‍ර දේශනාවේ මුල් කොටස හා ගලපා බැලුවහොත් ඉතාම හොඳින් පැහැදිලිය.

මාලුඩක පුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ තේරුම් ගන්නා, උන්වහන්සේ මුලින් සඳහන් කළා. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම මහළු වුනාට, දිරා ගියාට, තුන්කාලයම ගෙවී ගියාට සැකවින් දේශනා කරන්න, මට තේරුම් ගන්න පුළුවන්. එබැවින්ම උන්වහන්සේ අභිංසකයි. කුමන හෝ කරුණක් නිසා, ධර්මය නිබ්බේද අවස්ථාවට පත්කරගන්නේ නැතුව උන්වහන්සේගේ කාලය ගතවෙලා තිබෙනවා. එනම් අවබෝධයෙන් තොරව මාර්ගයට පත්වෙලා. නමුත් උන්වහන්සේට හොඳ අවබෝධයක් තිබුණා, මෙම ධර්මය කෙටියෙන් නමුත් දේශනා කළොත් අවබෝධ කරගන්න පුළුවන් බව.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ලෙසින් දේශනා කළා, මාලුඩක පුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ අවබෝධ කරගන්නා. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම ඒ ධර්මය අවබෝධ කරගන්නා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මා අවබෝධ කරගත් ආකාරයෙන් විස්තර කොට පැහැදිලි කරන්නම්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි තමන් අවබෝධ කරගත් ධර්මය නිවැරදි කරගන්නයි මේ උත්සාහ කරන්නේ.

යම් රූපයක් මගේ යැයි එහි ඇලුනොත් එහි ඇලීම නිසා වේදනා හටගනී. මෙම වේදනාවෝ නම් ඊදිමම නොවේ. සුඛ, දුක්ඛ, අදුක්ඛම සුඛ යන අවස්ථා තුනමයි පැහැදිලි කරන්නේ. සුඛ නම් වූ සෝමනස්සයන්, දුක්ඛ නම් වූ දෝමනස්සයන්, අදුක්ඛම සුඛ නම් සෝමනස්ස දෝමනස්ස යන දෙකින්ම මධ්‍යස්ථ වූ ස්වභාවයන් එයයි. යම් රූපයක් කෙරෙහි මගේ මගේ යැයි ඇලෙනවා නම් එහි සිත පිහිටුවනවා නම් වේදනාවෝ හට ගනී. එම වේදනාවන් නිසා අභිජ්ඣා නම් වූ දැඩි වූ ලෝභයන්, ඒ වගේම එයින් මහත් වූ ආයාසයකින් හෙවත් වෙහෙසක් දැඩි වූ ලෝභය හා සමගින් හටගනී. එම වෙහෙස දුක් පිණිස හේතු වෙනවා. දුක් රැස් කිරීම පිණිස හේතු වනවා. දුක් රැස්කරගැනීම නිසා නිවන, අෂ්‍ර යයි සඳහන් කළ යුතු වෙනවා. නිවන නම් නෂ්ණාව මුළුමනින්ම බැහැර කිරීමයි. රාග, දෝෂ, මෝහ ආදී කෙලෙසුන් මුළුමනින්ම බැහැර කිරීම, ප්‍රභාණය කිරීම, ඝෂය කිරීමයි නිවන.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ශබ්දයක් කෙරෙහි මගේ යැයි ඇලීමක් පවතිනවා නම් එම ශබ්දය මගේ යැයි අල්ලා ගැනීම හෙවත් උපාදානය කරගැනීම නිසා එහි වේදනාවෝ හටගනී. එම වේදනාවන් හටගැනීමෙන් බලවත් වූ ලෝභයක් හා දැඩි වූ වෙහෙසක් හටගන්නවා. මෙම බලවත් වූ

ලෝභය හා වෙහෙස නිසා දුක් රැසකට මුහුණ පානවා. කෙලෙස් එකතු වීමක් එහිදී සිද්ධ වෙනවා. මේ නිසා එවැනි අයකුට නිවන දුර යැයි සඳහන් කරනවා. එවැනි කෙනෙකුට නිවන බොහෝම අෂ්‍රයි.

තුන්වනුව යම් කෙනෙක් ආඝ්‍රාණයකිදී මගේ යැයි ප්‍රියභාවයෙන් මෙනෙහි කරන්නේ නම් එහි වේදනාවෝ හටගනී. ප්‍රිය භාවයෙන් මෙනෙහි කිරීම නිසා සුඛ වේදනාව හටගනී. ඊළඟට ප්‍රිය භාවයෙන් මෙනෙහි කිරීම නිසා දුක්ඛ වේදනාවෝ හටගනී. එම ප්‍රිය භාවයෙන් ආඝ්‍රාණය මෙනෙහි කිරීමෙන් මම නොවේ, මගේ නොවේ, මගේ ආත්මය හෝ ස්ථිර යමක් නොවේ. ස්ථිර සත්ත්වයෙන් හෝ පුද්ගලයෙක්වත් නොවේ. ඒ නිසා එය තමන්ට උවමනා විදියට පවතින්නේ නෑ. එහි පවතින්නේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම, ත්‍රිලක්ෂණ ස්වභාවයයි. එම ත්‍රිලක්ෂණ ස්වභාවය කුමක්ද අනුගමනය කරන්නේ උප්පාද, ධීනි, භංග පහළ වී වෙනස් වෙමින් නැතිව යාමයි. එම නිසායි දුක්ඛ ස්වභාවය හට ගන්නේ. ප්‍රිය ස්වභාවයේදී යම් දෙයක් මම මගේ යැයි කියා අල්ලා ගැනීම තුළ සොම්නස, ඒ මොහොතේ විඳීමක් කරගන්නත් එය දුකකට පෙරලෙන්නේ ඒ වස්තූන්හි ඇති අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම, ත්‍රිලක්ෂණ ස්වභාවය නිසයි. එනම් නිරන්තරව ගැබ්ව ඇති වෙනස්වන ස්වභාවය නිසායි. ඒ නිසායි එම වේදනාව හටගන්නේ. එම වේදනාවෙන් දැඩි වූ ලෝභයත් මහත් වූ වෙහෙසත් දුක් රැස්කිරීමට හේතු වනවා. රාග, දෝෂ, මෝහ එහි පහළ වෙනවා. එවැනි කෙනෙකුට නිවන දුරයි, අෂ්‍රයි, ජේන මානසේවත් නොවන්නට පුළුවන්.

යම් කෙනෙක් රූපයෙහි ප්‍රියභාවයෙන් සිහිය පිහිටුවාගෙන හඟින්නේ නම්, හිතන්නේ නම් එහි වේදනාවෝ හටගනී. වේදනාවෝ සමගින් දැඩි වූ ලෝභයත් වෙහෙසත් හටගනී. මේ දැඩි වූ ලෝභය වෙහෙස මෙසේ හැඟීම නිසා දුක් පිණිස හේතු වෙනවා. දුක් රැස් කිරීම පිණිසම හේතු වෙනවා. එවැනි කෙනෙකුට නිවන බොහෝම දුරයි, අෂ්‍රයි, ළඟ පාතකවත් නොවේ.

යම් කෙනෙක් මෙලෙසින් ස්පර්ශයේ ප්‍රියභාවයෙන් මගේ යැයි පවසමින් සිහිය පිහිටුවනවා නම් වේදනාවෝ හටගනී. එම වේදනාවන් හටගැනීමෙන් මහත් වූ ලෝභයක් වෙහෙසක් හටගන්නවා. ඒ වෙහෙස නිසාම දුකට පත්වෙනවා. දුක් රැස්වනවා. මේ නිසාම නිවන දුරයි.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි, සිතුවිල්ලෙහි ස්වභාවයෙන් මගේ මගේ යැයි හඟින්නේ නම් සිහිය පවත්වන්නේ නම් වේදනාවෝ හටගනී. වේදනාවන්

හටගැනීම නිසා බලවත් වූ ලෝභයත් වෙහෙසත් ඇතිවෙනවා. එම බලවත් වූ වෙහෙස නිසා දුකට පත්වී දුකෙහි පවතිනවා. ඒ දුකෙහි පැවතීම නිසා දුක්ම රැස් කරනවා. එම දුක් රැස් කරන කෙනෙකුට නිවන බොහෝ දුරයි.

එම හයම එකතු කරලා වක්ඛු, සෝණා, ඝාණා, පීචිහා, කාය, මන යන ඡඩ් ඉන්ද්‍රියන්ට හසුවන රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, ධර්ම නම් වූ සය ආරම්භණයන් පිළිබඳවයි ඒ පැහැදිලි කළේ. මේ ඉන්ද්‍රිය හයෙන් ආරම්භණ හය කෙරෙහි ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් මගේ මගේ යැයි කියලා, එතැන මගේ මගේ යැයි යනු අපට හුරුපුරුදු අහලා පුරුදු (සූත්‍ර දේශනාවේ සඳහන් කර නැති) “**ඒතං මම ඒසෝ හමස්මි ඒ සෝ මේ අත්තා**” මම වෙමි මගේය මේ ආත්මය සදාකාලිකයි, ස්ථිරයි, සුඛයි. මේ ආදී වශයෙන් මෙම අල්ලා ගැනීමයි. ඒක නමා ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් රූපයෙහි, ශබ්දයෙහි, ආඝ්‍රාණයෙහි, රසයෙහි, පහසෙහි හා දහමෙහි එනම් සිතුවිල්ලෙහි සිතිය පිහිටුවීම. එනම් එසේ සිතිය පිහිටුවීමෙහි වේදනාවෝ හට ගනී. ඒ වේදනාවෝ විදීම තුලින් බලවත් වූ තෘෂ්ණාවක් හටගනී. වේදනාව ආකාර තුන **සුඛ, දුක්ඛ, අදුක්ඛම සුඛ** යන අවස්ථාවන් වේ. මෙම අදුක්ඛම සුඛ යනු සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම කෙලවර එන සමාධියෙන් අනතුරුව එන උපේක්ෂාව නොවේ. මෙතන අදුක්ඛම සුඛ යනු මෙම පුද්ගලයා බලවත් ලෙස සුඛ හෝ දුක්ඛ ලෙසට ඇඳ නොවැටුණු අවස්ථාවයි. ඔහු ඇලීමෙහි පවතී. අභාවිත සිතක් නමුත් බලවත් ලෙස ඇලීමකට පත්වී නැත.

සුඛ හෝ දුක්ඛ පැත්තකට. එතැන පැහැදිලි කරමු. (සූත්‍රයේ සඳහන් කොටසක් නොවේ.) ඔබ එක් ගමන් මාර්ගයක දිනපතා ගමනක යන්න ආරම්භ කරනවා. බස් රථයක් එනවා ඔබ එයට නගිනවා. මුලින් දුවසේ ඔබට සියල්ලම මධ්‍යස්ථයි. පිරිස, රියදුරු මහත්මා සියල්ලම මධ්‍යස්ථයි. දින දෙක තුනකින් ඔබට මේ සියළු අය හුරු වෙනවා. ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් අල්ලා ගත්තොත් රියදුරු මහත්මා ඔබට ප්‍රිය ස්වභාවයයි. රියදුරු මහත්මා කොහොමද කියලා අහනවා. මේ ආකාරයට ඔබට දැන් ප්‍රිය ස්වභාවයක් නිසා තියෙන්නේ ටික කාලක් යනකොට තෑගි බෝග දෙනවා. ඇතදීම සිනාසෙනවා. මුහුණ යන්නම් දකින විට ප්‍රිය ස්වභාවයක් ඇති වෙනවා. මොකද දැන් ඔබ කැමති ඔබ ටිකක් ඇත හිටියත් ගමන් කරන තුරු නතර කරගෙන සිටිනවා කොහොමද කියා අහනවා ඊයේ ඒමට බැරිවුනා නම් ඊයේ ආවේ නැත්තේ ඇයි කියලා අහනවා දැන් බොහෝම ප්‍රියයි. ඒ අතර පුරුදු ප්‍රිය රියදුරු මහත්මා යම් දිනකදී ආවේ නැතිනම් එවිට, ආ... අද

එම රියදුරු මහතා නෑ සිතේ ඔන්න ගැටීම ඇති වන තැන. දැන් ඔබට දැනෙනවා කෙතරම් දුරට ඔබේ සිත් බැඳීම් ඇතිකර ගෙනද කියා. අර අළුත් අය ඔබගෙන් කොහොමද කියලා ඇහුවෙන් නෑ. සිනාසුනෙන් නෑ. ඔබට හොඳට දැනුනා ප්‍රිය ස්වභාවය හා අඩුව බැඳිලා තියෙන ස්වභාවය.

දැන් දුක්ඛ ස්වභාවය ඔබ ඔබ ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් ඉන්න කෙනෙකු කුමක් හෝ හේතුවකට සිනා නොවී කථා නොකර ඉන්නවා. මුලින්ම ආරම්භ කල දුවසේ පටන් සිටිය ඒ රියදුරු මහත්මා දැන් මුණ බලන්නෙන් නෑ. කථා කරන්නෙන් නෑ. සාමාන්‍ය අයට කියන පරිදි “නගිනවා, නගිනවා, ඉක්මනට,” කියලා කියන්නත් බැරි නෑ. දැන් සාමාන්‍යයෙන් ඔබගේ වචනයෙන් කියනවා නම් අප්‍රියයි එපා වෙලා එතකොට දැන්, එන කොටම දකින කොට අමනාපයෙන් ගැටීමෙන් තමා එදෙස දකින්නේ. මුලින් මධ්‍යස්ථයි ඊළඟට බැඳුනා ඊළඟට දුකට පත්වුනා. විවිධාකාරයෙන් එක් එක් අවස්ථා වෙනස් වන්න පුළුවන්. නමුත් ඔය ආකාරයෙන්ම මධ්‍යස්ථව පැවතුනත් කුමන අවස්ථාවක හෝ සුඛ, දුක්ඛ යන අවස්ථාවන්ට පත්වන්නට පුළුවන්.

සාමාන්‍ය ඇත්තෝ (අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන ඇත්තෝ) සාමාන්‍යයෙන් මුලින් හමුවන්නේ සාමාන්‍ය ඇත්තන් ලෙසින් කලක් යනවිට ඇලෙනවා. එසේ නැත්නම් ගැටෙනවා. එහෙම හේද? අභාවික හිත් තියෙන ඇත්තන්ගේ ස්වභාවය එහෙමයි. එහෙම නැත්නම් මධ්‍යස්ථ ස්වභාවයයි පවතින්නේ. සප්ත බොධ්‍යඛග ධර්මවල උපේක්ෂාව ඊට වඩා බොහෝමයි. කෙළවරටම ගිහිල්ලා. ඒ භාවිත හිතක් තුල උපේක්ෂාව යනු රාග, ද්වේශ, මෝහ සියල්ලම බැහැර කිරීමෙන් ඇතිවන කිසිවක් සුඛ හෝ දුක්ඛ ලෙස නොගැනීමේ ස්වභාවයයි. කොතරම් රියදුරු මහතා සිනාසුනත් කථා කළත් මොන විදියට සැලකුවත් එය කරුණාවෙන් මෙමතියෙන් බැලීමක් හා තමනුත් තමාගේ හිතේ පහළවන නොඇලුණු සොම්නස, විරාගය, සිතුවිල්ල මුහුණින් වචනින් පැවසීම විනා මනසේ රාගයෙන් ඇළුණු බැඳුණු ස්වභාවයක් ඇතිවන්නේ නෑ. පැහැදිලියි හේද? අනෙකුත් අභාවික සිත්වල අදුක්ඛම සුඛ යැයි සඳහන් කළේ ඒ මොහොතේ, ඒ අවස්ථාවේ අරමුණු කෙරෙහි බලවත් ලෙස නොඇලුණු සිතුවිලි කෙරෙහි ඇතිවන අවස්ථාව පමණි.

මාලුඩකය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ නැවතත් දැන් ඊළඟ කොටස සඳහන් කරනවා. ස්වාමීනි, යම් රූපයක් කෙරෙහි මගේ මගේ යැයි ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් නොසිතන්නේ නම් එනම් සිතිය පවත්නේ නැතිනම් ඇලෙන්නේ

නෑ. ඒ රූපය කෙරෙහි ඒ ඇලීම නැති නිසා බලවත් වූ ආශාවක් හෝ වෙහෙසක් හෝ ඇතිවන්නේ නෑ. එම වෙහෙසක් ඇති නොවීම නිසා එනම් වක්ඛු විඤ්ඤාණයෙන් අල්ලා නොගැනීම නිසා ඇසට රූපය පැමිණියේ නමුත් ඇසින් රූපය දැටවේ නමුත් වක්ඛු විඤ්ඤාණය පහළ වූයේ නමුත් වේදනාව හට ගන්නේ නමුත් ඔහු දුක් රැස්කරන්නේ නෑ. පැහැදිලියි හේද? ඇසින් රූපය දැටවත් මගේ මගේ යැයි ඔහු වේදනාවක් ඇති කරගන්නේ නෑ. උපාදානය සිදුකිරීමක් කරගන්නේ නෑ. එනම් රාග, දෝෂ, මෝහ යනාදියෙන් අල්ලා ගැනීමක් සිදු කර නැහැ. රාග, දෝශ, මෝහ යනාදියෙන් අල්ලා නොගෙන ආශ්‍රය කලත් ඒ රූපය දැටවත් (රූප දැකිනට වෙනවනේ) ඔහුට දුක් රැස්වන්නේ නෑ. ඒ ඇතිවන වේදනාව (විඳීම) සුඛ, දුක්ඛ අවස්ථා වලින් බැහැර වෙලා අඩුම තරමේ අදුක්ඛම සුඛ අවස්ථා වලට පෙර, සුඛ දුක්ඛ අවස්ථා වලින් බැහැර වෙලා. ඔහු අදුක්ඛම සුඛ යන සාමාන්‍ය ස්වභාවයට පත්වන අවස්ථාවට පත්වීමට සමීපයි. අදුක්ඛම සුඛ අවස්ථාවේ, සුඛ දුක්ඛ අරමුණු ඔස්සේ කුමන වෙලාවක් හෝ වැටෙන්න ඉන්න අය මැද ඉන්නවා. නමුත්, සුඛ දුක්ඛ මුළුමනින්ම බැහැර කරගෙන යන අය අදුක්ඛම සුඛ අවස්ථාවට එන්නේ මොනගමි හෝ අවස්ථාවක සුඛ දුක්ඛ අවස්ථාවලට වැටෙනවා යන අදහසින් නොවේ.

මේ ධර්මයෙහි පැහැදිලි කරන අදහස මාලුඛක‍්‍ය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ සදහන් කරනවා. යම් රූපයක් මගේ මගේ යැයි හැගෙනවා නම් එහි ඇලෙනවා. එයම ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ඊට පස්සේ එහි **“අජ්ඣේධාසාය තිට්ඨති”** එය ගිලගෙන ඉන්නවා. එහි බැසගෙන සිටිනවා. එතකොට තමයි දැඩි ලෝභයයි, වෙහෙසයි විදීමයි ඇති වන්නේ ඒකම තමා දුක් රැස්කිරීමට හේතු වන්නේ. පැහැදිලියි හේද?

මේ වදන් පෙළ මීට පෙරත් සදහන් කොට තිබෙනවා. **“අභිනන්දති, අභිවදති, අජ්ඣේධාසාය තිට්ඨති”** ඒකේ ඇලෙනවා බැඳෙනවා ඒක නොදැයි කියනවා ඒකේ බැසගෙන ඉන්නවා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අජ්ඣේධාසාය තිට්ඨති එය ගිලගෙන ඉන්නවා බැසගෙන ඉන්නවා. හිතේ මුල් තැනක් දෙනවා **“චිත්තං පඤ්ඤානි”** කිව්වේ මෙතැනයි. හිතේ මුල් තැනක් දිල තියෙනවා අජ්ඣේධාසාය තිට්ඨති හිතේ බැසගෙන ඉන්නවා ඒකම තමා ඒක මගේ ඒ මම වෙමි ඒ මගේ ආත්මය. සතර ආකාරයෙන් මෙතැනට ගලපා බැලුව හොත්,

රූපය ආත්මය කොට සලකනවා
 ආත්මය රූපය කොට සලකනවා
 රූපයෙහි ආත්මය ලා සලකනවා
 ආත්මයෙහි ලා රූපය සලකනවා

සියුම් අවස්ථා හතරකි ඒ පැහැදිලි කළේ. මාලුඛක‍්‍ය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ තේරුම ගැඹුරින් අවබෝධ කොට ගනු ලැබුවා. එයයි මේ අදහස තේරුම් කළේ (පැහැදිලි කළේ) රූපය දැට වීම මම මගේ යැයි ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් ඇලීම කරන්නේ නැතිනම්, ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ නැතිනම්, එහි ඇලෙන්නෙත් නෑ. ගිලෙන්නෙත් නෑ. බැසගෙන ඉන්නෙත් නෑ. එසේ ඉන්නේ නැති නිසා එම රූපය ආශ්‍රය කලත් (දැටවත්, වේදනාව පහළ වුනත්) එය ලෝභයෙන් අල්ලා ගන්නේ නෑ. වෙහෙසක් ආශාසයක් හටගන්නේ නෑ. මේ නිසාම දුක් රැස්කිරීමත් හටගන්නේ නෑ. දුක් ක්‍ෂය වෙනවා රැස්කරගෙන ආ දේවල් ක්‍ෂය වෙනවා. අළුත් දුක් රැස් කිරීමක් සිදුවන්නේ නෑ.

නමුත් කරුණු දෙකක් සිදුවෙනවා. දීර්ඝ සංසාර ගමනේ පටන් ගෙන පැමිණි අනුසය ධර්ම හතක් තිබෙනවා. ඒ රාගාදි අනුසය ධර්ම නැති වෙනවා. අළුතින් මේ රාගාදි කෙලෙස් ඇතිවන්නේ නෑ. රැස්වන්නේ නෑ. එනිසාම නිවනට දුර නොවේ. ළගයි.

මේ ආකාරයට මුළුත් සදහන් කළ ඉන්ද්‍රිය සියල්ලම ගලපා අනුශාසනා කරනවා. යම් ශබ්දයක් කෙරෙහි මමයි මමයි කියා ඇලෙන්නේ නැතිනම් බැඳෙන්නේ නැතිනම් බැසගෙන ඉන්නේ නැතිනම් එයට මුල් තැන දිගෙන ඉන්නේ නැත්නම් මම, මගේ කියා වේදනාවෝ හට නොගනී. රාග, දෝෂ, මෝහ ඇතිවන්නේ නෑ. අල්ලගන්නේ නෑ. මෙම ශබ්දයෙන් හටගන්නා වේදනාව හටගත්තත් එනම් ශබ්දය ඇසුහත් එමගින් දුක් ක්‍ෂය කිරීම විනා රැස් කිරීමක් සිදුකරන්නේ නෑ. දුක හා කෙලෙස් රැස් නොකිරීම නිසා ඔහු නිවනට ළගයි.

මේ ආකාරයෙන් ඝාණ විඤ්ඤාණයට අරමුණු වන ගන්ධයත් ඝාණ සම්පස්සභා යන ආරම්භයත්, ආඝ්‍රාණයත්, ජීවිතා ඉන්ද්‍රියට අරමුණු වන රසය කෙරෙහිත්, කාය ඉන්ද්‍රියට අරමුණු වන පහසෙහිත්, මනෝ ඉන්ද්‍රියට ආරම්භ වන ධර්මය කෙරෙහිත්, සිතුවිල්ලත් ඔහු මගේ මගේ කියා ඇලීමක්, බැඳීමක්, බැස ගැනීමක් ගිල ගැනීමක්, ප්‍රාර්ථනා කිරීමක් සිදුවන්නේ නෑ. මේ නිසා මේ වේදනාවෝ ස්වභවය කළත් ආශ්‍රය කළත් මුහුණ දුන්නත්

එහිදී දුක් රැස්කිරීමක් (කෙලෙස් එක්රැස් කිරීමක්) ගොඩගැසීමක් සිදුවන්නේ නෑ. සසර සිට ගෙන ආ දුක්, කෙලෙස් ක්ෂය වීමකුයි සිදුවන්නේ. ඒ නිසා සඳහන් කරනවා නිවනට බොහෝම සමීපයි.

මෙය ශ්‍රවණය කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාලුඩකය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කරලා එය නැවතත් දේශනා කරනවා, මාලුඩකය පුත්ත, ඔබ බොහෝම හොඳයි. ඔබ හොඳින් තේරුම් ගෙන සිටිනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ශාස්තෘන් වහන්සේ) කෙටියෙන් දේශනා කළ දේ යම් ධර්ම මාර්ගයක් අනුගමනය කරන්නෙක් නිවනම අරමුණු කරගෙන විස්තර ලෙස දැක ගත යුතු නම්, දැකගෙන තිබෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අදහස් කළ දේ නැවතත් එසේම අනුශාසනා කළා. යම් රූපයක් හි මගේ මගේ කියා සිහිය පිහිටුවාගෙන ඇලෙනවා නම් හෝ ඇලෙමින් සිහිය පිහිටුවා ගන්නේ නම් වේදනාව හටගනී. එම වේදනාවෙන් අභිජ්ඣාව නම් වූ දැඩි වූ ලෝභයන් ඒ වගේම වෙහෙසත් හටගනී. එම දුක් රැස් කරගැනීම නිසා නිවන බොහෝම ඇතයි. මේ විදියට ඇස, කණ, දිව, නාසය, ශරීරය, මන යන ඉන්ද්‍රිය හයෙන් රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, ධර්ම මුල් කරගෙන දුක් රැස්කරගන්නා ආකාරයත් පැහැදිලි කරනවා. ඊළඟට නැවතත් එලෙසින්ම ඇස, කණ, දිව, නාසය, ශරීරය, මනස යන ඉන්ද්‍රියයන් හා රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ ධර්ම කෙරෙහි ඇලීමෙන් බැඳීමෙන් තොරව කැමති යන මන වඩන මන සතුටු කරන හිත සතුටු කරන කෙලෙස් වලින් බදින **“කාමුපසංහිතා රජනීයා”** කියන අවස්ථාව වලින් තොරව එහි ගිලගෙන නොසිටි නම් එහි බැසගෙන නොසිටි නම් එම වේදනාව පහළ වුනත්, ඒවා ආශ්‍රය කළත් එවැනි පුද්ගලයාට දුක් රැස්වන්නේ නෑ. කෙලෙස් පුද්ගලයාට දුක් රැස්වන්නේ නෑ. එනමුත් කෙලෙස්, දුක්, ක්ෂය වෙනවා එයයි නිවන. එයමයි දුකෙහි කෙලවර මුලින් සඳහන් කළේ දුක් රැස්කිරීම නිවන ඇත බවයි. මේ සඳහන් කළේ දුකින් මිදීම, දුක ක්ෂය කිරීම, මෙයමයි නිවන ඒ පුද්ගලයාට නිවන සමීපයි.

මාලුඩකය පුත්ත ස්වාමීන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවසරගෙන පිරිසගෙන් ඇත්වෙලා යම් සැඳහැනි කුල පුත්‍රයකු මෙම ශාසනයට ඇතුළත් වනවා නම් නිවනම අරමුණ ඇතිව සියලු දුකින් මිදී එම අරමුණම ගෙන කෙලෙස් තවන විර්යයෙන් බලවත් ලෙස කටයුතු කිරීමෙන් සියළු දුක් ප්‍රභාණය කිරීමෙන් ලබන්නා වූ දුක්ඛ සමුදය නිරෝධ, මාර්ග යන උතුම් චතුරාර්යී සත්‍ය නම් වූ අවබෝධයෙන් උතුම් අරහත් ඵලයට

උන්වහන්සේ පත්වුණා. එසේ පත්වූ උන්වහන්සේ උදන් වාක්‍ය ප්‍රකාශ කළා. ඔබත් මමත් යම් දිනයක එම දිනය කල් නොදමා මෙම ජීවිතයේම ප්‍රකාශ කළ යුතු වූ ඒ උදාන වාක්‍ය වූ **“බිණ ජාති වූසිතං බුන්ම වරයං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තත්තයාති”** කෙලෙස් මුළුමනින්ම බැහැර කලා බඹසරෙහි හැසුරුනා. **“නාපරං ඉත්තත්තයාති”** එම රහත් භාවය සඳහා කළ යුතු නව කිසිවක් ඉතිරි කර නැත.

“කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තත්තයා” යමක් කළ යුතු නම් ඒ සියලු කොට අවසානයයි. ඒ වෙනුවෙන් කළ යුතු දැන් කිසිවක් නෑ. මේ උදාන වාක්‍ය උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කලා.

මාලුඩකය පුත්ත තෙරුන් වහන්සේ සෙයින්ම ඔබටත් මටත් හැමදෙනාටමත් මේ අවබෝධය සෙයින්ම සමාධිය වැඩි, දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ චතුරාර්යී සත්‍යාවබෝධයෙන් නිර්වාණාවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා!!

අප සැම දෙනාම සාධු!! සාධු!! සාධු! යි අධිෂ්ඨාන කරමු.

පුණ්‍යානුමෝදනාව

- ★ සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුනෙහි ප්‍රධාන අනුශාසක ආචාර්ය පූජනීය මරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියලුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට කායික මානසික සුවයන්, උතුම් චතුරායඝී සත්‍යය ධර්මාවබෝධයෙන් උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිස ම හේතු වේවා!
- ★ **ඡවන්ද්‍යා දිනිත්‍රී පලිනේන** අපගේ බිලිඳු දියණියට නිදක්, නිරෝගී සුවය සහ දිරිසායුෂ පිණිස ම හේතුවේවා!
- ★ අප දෙමව්පියන් ඇතුළු සියළුම ඥාතීන්ට නිදක් නිරෝගී සුවයන්, ධර්මාවබෝධයන්, උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිසත් මෙම කුසලය හේතු වේවා!
- ★ අප නමිත් මියගිය සියළුම ඥාතීන්ට සසර දුක් කෙළවර අමා මහා නිවන් අවබෝධය පිණිසම හේතුවේවා! ශ්‍රී පාර්ථනා කරමින් මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය පූජා කරනු ලබන්නේ ඛන්තරමුල්ල, රොබට් ගුණවර්ධන මාවතෙහි අංක 422/9 හි පදිංචි **ත්‍රිමාලි ගලප්පත්ති සහ චජය පලිනේන** යන දෙපල විසිනි.

www.buddhismforyou.org